

RZYGAC (17) *vb impf*

a jasne.

inf rzygać (3). ◇ *praes 1 sg* rzygãm (4). ◇ *2 sg* rzygãsz (1). ◇ *3 sg* rzygã (5). ◇ *praet* [3 *sg m* rzygãł.]
◇ *3 pl m pers* rzygali (1). ◇ *impers* rzygã się (2). ◇ *part praes act* rzygając (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w.

1. Gwałtownie zwracać zawartość żołądka, wymiotować; irructare, ructare *Mącz, Calep, Cn; eructare Calep, Cn; singultire Murm; erugere Cn* (16) : *Murm* 79; *Mącz* 359b; Chorey máchárzynie ty znáki fá/ cłowiek [!] nie może ieść/ a częłto rzygãć mułi/ cięłzki łen ma *SienLek* 119v, 17v, 104v; *Calep* 372b, 564b, 930a.

rzyga się komu (1): Gdy ten łtruty vyzrzy ryby: łęka łie gich, á widzimu [!] łie iakoby w gębie miał łmrodliwã ribę/ y tako mu łie rzyga. Tę chorobę lecżã mlekiem koziem *FalZioł* IV 36c.

rzyga się czym (1): Iako z dREW mokric[h] wietłzi dim [...] tak też zpokarmo[w] nie łtrawnych pari wielgie pochodżã, iedne [w] głowę drugie w gardło, á tak łie rzyga iako [...] iayci przepiełłymi. *GlabGad* F6.

Zwrot: żart. »obiema końcoma rzygać« (1): Ten ktory rzotkwę pożywa/ rad obyemã końcomã rzyga. *March*¹ A4.

Przen (2) :

Zwroty: »ogniem, [ogień] rzygać« [szyk zmienny] (1): *Mącz* 129c; [Srodzy wszyscy, okryli czarne łby wężami, Rzygając pałający ogień paszczekami *StryjPoczqt* 387].

»płomieniem rzygać« (1): Flammivomus, Płomieniem albo ogniem rzyga/ Pożarziłty. *Mącz* 129c.

a) Mówić obelżywie a. obelżywe rzeczy (1) :

rzygać na kogo (1): *pergin ructare in nos, Metaph.* Takżeł łie vpãł rzigãć na nas/ to yełł przikrym być. *Mącz* 359b.

[*Zwroty:* »z gęby [kogo = o kim] rzygać«: á ty porwãłłzy to/ iáko łwiniã wozem trzęłiefz kwicżãc á łãiac/ á z gęby nic inłzého iedno Antychriftã rzygãiac. *ŁaszczRecepta* 57.

»hardã gębã łłwa rzygać« = *hardo mówić:* Tak on koczwãł [okrełlenie pejoratywne] łwã hardã gębã łłwa rzygãł *StryjPoczqt* 271.]

a. Poniżãć poprzez wymiotowanie lub nałładowanie tej czynnołci (3) :

Zwrot: »[komu] w usta rzygać« [szyk zmienny] (2): in os mihi ebrius irructas A diyablũłz mi opiwłłzy łie w vłta rzigãłz. *Mącz* 359b, 359b; [y yęly łprołłznye rzygacz wũłtha Iezufłzowy rozdzyerayacz ye y thakez podnołłz yego *RozmyłłDomin* 40; *Pozdraw* A4v].

Szereg: »plwãć i rzygać« [szyk zmienny] (1): Potym mu oczy odwiãżãwłłłzy/ w oblicze plwãłł/ ij pod nos łmrodliwie rzygali *OpecŻyw* 115v; [Pozdrowiony bãdzcie wñãtrż vłta zbawiciela mego/ w ktorełłz to zydwie łmrodliwie rzygali y plwãłł *Pozdraw* A4v].

2. Wyrzucać, wypuszczać, bulgoczãć [co] (1) : *Mastus* [włãłciwie 'to, z czego wyplłwa woda'] – Bębelie iarie [lege: jakie] woda rziga. *Calep* 642a.

Synonimy: **1.** *blwãć, womitowãć, wracać, zrzucãć.*

Formacje współrdzenne: *narzygãć, odrzygãć, wyrzygãć; rzygnãć, odrzygnãć, wyrzygnãć; wyrzygowãć.*

Cf [RZYGAJACY], RZYGANIE

DDJ